sosialurin
Internet: http://www.cybernet.dk/faroe-news

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyritaksstjóri: Kristjan Dahl
Lýsingar og søla: Marjun Dalsgaard

Blaðstjórnarfulltrúi: Randi Jacobsen

Blaðfólk: Áki Bertholdsen, Eirikur Lindenskov, Dagny Joensen, Grækaris D. Magnussen, Eyðun Klakkstein,

Ljósmyndari: Jens Kristian Vang

Útgevari, uppseting og prent: Sp/f Sosialurin
Bústaður: Argjavegur 26, Argjum
Postadr: Postsmoga 76, 110 Tórshavn

Telefon: 11820
Telefax: 14720
e-mail: sosialur@olivant.fo

Hví venda Bretlandi bakið?

Oddagrein

FØROYA løgmaður er í hesum døgum á vitjan í Finlandi. Har skal hann m.a. kunna seg við tær royndir, sum finlendingar hava gjørt á oljuøkinum. Stóra finska fyritøkan Neste hevur specialiserað seg til at veita tænastur ol. til oljuvinnuna kring allan heimin. Løgmaður er eisini boðin at vitja Noreg. Henda vitjanin verður seinni í summar, og eisini í hesum ferinum verður dentur lagdur á at siggja, hvussu oljuvinnan er uppbygt.

VIT halda tað vera skilagott av løgmanni, sum jú umsitur undirgrundarmál og alt tað, sum er tengt at tí, at vitja í norrønu grannalondum okkara og har kunna seg við hesa nýggju vinnu, sum eftir øllum at døma eisini er við at koma henda vegin.

TÁ hetta er sagt, so er rætt at minna á, at løgmaður eisini er boðin at vitja Bretland og somuleiðis Hetland. Hesar innbjóðingar hevur løgmaður - soleiðis hava vit í hvussu so er skilt tað - lagt í eina skuffu. Orsøkin er helst tann, at løgmaður ynskir ikki at vísa bretum áhuga ella ans, soleingi marknatrætan millum londini er óloyst. Hann metir eftir øllum at døma, at hetta at taka av eini innbjóðing frá bretsku stjórnini at vitja Bretland er at vísa veikleika í málinum um markið.

NÚ kunnu tað vera fleiri meiningar um tann spurningin. Men nú løgmaður er farin til Finlands og skjótt eisini fer at vitja Noreg tekur spurningurin seg upp, um tað nú er rætt av Føroya hægsta manni at venda Bretlandi bakið!

VIT skilja væl løgmann, at hann er ónøgdur við framferð og støðu breta í marknamálinum. Vit taka fult undir við honum og einum annars samdum løgtingi, at tað er burturvið av bretum at krevja stóran part av føroyska landgrunninum skal vera bretskt øki. Men eitt er ein støðutakan - eitt annað er diplomati.

VIT loyva okkum at reisa spurningin, um ikki løgmaður ger støðu okkara verri viðframhaldandi at venda eini bretskari innbjóðing bakið! Hvat nú um júst løgmaður brúkti eitt slíkt høvi sum eina almenna innbjóðing at vitja Bretland til at gera bretar greiðar yvir støðu okkara og harvið kanska fáa teir at skilja okkum betur og kanska slaka! Spurningurin er, um ikki løgmaður við at tvíhalda um ikki at taka av innbjóðing harvið hevur forkomið einum møguleika at koma tættari inn at bretum og harvið á meira persónligan og inniligan hátt kunna gera bretum greitt, hví tað er so umráðandi fyri okkum sum tjóð at fáa eitt miðlinjumark.

TAÐ er ikki rætt at gera nakað rumbul burtur úr hesum máli, men hinvegin er rætt at reisa spurningin, nú løgmaður hevur lagt til brots og er farin at vitja Finland og seinni eisini Noreg. Løgmaður skal umsita føroysk áhugamál mótvegis umheiminum, og spurningur okkara er, um tað er rætti máti at umsita hesi mál ikki at taka av eini innbjóðing at vitja Bretland!

VIT halda tað vera rætt av løgmanni at umhugsa hesa støðu av nýggjum og møguliga taka av innbjóðingini og fara til Bretlands - við sær skal hann hava øll tey góðu argument fyri eini miðlinjuloysn í marknatrætuni. At tað so eisini er ein nýggj stjórn, sum hann kemur at hitta, er kanska eisini ein fyrimunur, tí henda stjórnin hevur møguleika at vísa eitt annað og meira positivt andlit mótvegis føroyingum. At hesin flokkur áður hevur verið ein av fortalarunum fyri miðlinjuprincippinum er heldur ikki at forakta. Tað er slíkt, sum løgmaður kundi gjørt vart við. Við hesum halda vit tó ikki, at leikluturin hjá samráðingarnevndini er útspældur, hóast tað av og á kundi bent á tað. Men løgmaður hevur so møguleikan at stuðla føroysku samráðingarnevndini við at vísa seg og lata seg koma til kennar. Tað er komið hartil, at vit eiga at seta spurningin: um ikki tað hevði tænt søk Føroya og samstarvinum millum Føroyar og Bretland best, um løgmaður tók av innbjóðingini og fór til Bretlands í heyst! Við sær kundi hann havt parlamentarikarar ella kundu hesir komið í kjalarvørri løgmans

Sosialurin

Vilhelm Johannesen, løgtingsmaður:

Bankin eigur at vera á føroyskum hondum

Tað er ikki rætt at lata danir fáa bankan nú. Tað er heldur ikki rætt at privatisera bankan. Allir føroyingar hava goldið fyri at bjarga bankanum, og tí eiga vit øll at fáa ágóðan, nú bankin gevur avlop!

Um Fíggingargrunnin er landskassin einasti partaeigarin í Føroya Banka. Hetta merkir, at alt vinningsbýtið, sum verður goldið burtur av avlopinum hjá bankanum, fer í landskassan. Í 1996 gav hetta landskassanum 36 milliónir og í 1997 nærum 100 milliónir krónur.

Sambandsmenn og fólkafloksmenn siga, at vit hava ein monopolbanka, og tí er tað rætt at mæla til privatisering av bankanum. Men hetta er tað reina tvætl. Nýggja banka- og sparikassalógin tryggjar javnstøðu millum bankar og sparikassar. Teir kunnu virka á jøvnum føti. T.v.s. at vit hava fría kapping á økinum. Talan er als ikki um nakran monopolbanka. Teir síggja trøll á alljósum degi.

Tað er onki dulsmál, at sambandsflokkurin við Edmundi Joensen á odda, vil avreiða bankan til danir fyri 2,7 milliardir krónur, soleiðis at danskir myndugleikar kunnu privatisera bankan til donsk áhugamál, ið síðan kunnu skúma fløtan av bankarakstri í Føroyum, sum uttan iva kemur at geva nógvan pening av sær tey komandi árini. Tá gongd kemur á oljuvinnuna verða hesar upphæddir heilt ótrúligar.

Tað er heldur onki dulsmál, at fólkafloksmenn liggja í svøvnloysi hvørja einastu nátt, so leingi teir vita, at bankin gevur avlop og at avlopið fer í landskassan. Teir tola ikki at allir føroyingar skulu hava ágóðan. Sambært hugmyndafrøðini hjá fólkaflokkinum eigur slíkt bert at falla nøkrum fáum útvaldum í lut. Og tí er tann stóri dreymurin hjá flokkinum at bankin verður privatiseraður sum skjótast.

Í seinastu viku varð ein fyrispurningur frá fólkaflokstingmanninum Óla Breckmann um privatisering av bankanum umrøddur í løgtinginum. Orðaskiftið um fyrispurningin gav týðuliga ábending um, hvat teir báðir stóru borgarligu flokkarnir ætla við bankanum. Men teir eru ikki samdir um **hvussu** hann skal privatiserast. Sambandsflokkurin vil privatisera bankan til danskar kapitalistar. Fólkaflokkurin vil privatisera bankan til føroyskar kapitalistar. Tað er munurin.

Men javnaðarflokkurin tekur hvørki undir við sambandsflokkinum ella fólkaflokkinum. Flokkurin er ímóti at danir fara avstað við bankanum nú, eftir at føroyingar hava bjargað honum, og nú útlit eru fyri at bankin fer at geva stórt avlop. Vit eru eisini ímóti at nøkur fá útvald hjá fólkaflokkinum skulu fara avstað við ágóðanum. Ognarviðurskiftini til bankan eiga at verða sum tey eru. Tað merkir at føroyski almenningurin framhaldandi skal eiga bankan og fáa ágóðan.

Um bankakanningarnevndin kemur til ta úrslit, at vit við bankasamanleggingini hava goldið meira fyri gamla Føroya Banka, enn tað virði, sum bankin veruliga hevði, so skulu vit hava endurgjald fyri hesa upphædd. Í okkara sál er ongin ivi um tað. Hvør so skal gjalda fyri ta skeivu metingina, er ein annar spurningur, men úr Danmark skal peningurin koma. Frá Den Danske Bank, Fíggjareftirlitinum ella úr ríkiskassanum sjálvum, tað er fyri so vítt líka mikið fyri okkum.

Sostatt er støðan hjá javnaðarflokkinum púra greið. Vit góðtaka ikki at løgmaður avreiðir bankan til danir. Vit góðtaka heldur ikki, at fólkaflokkurin nú skal avreiða bankan til nakrar føroyskar kapitalistar. Og hava vit keypt gamla Føroya Banka ov dýran, so skulu vit hava endurgjald fyri ta upphædd, sum talan er um. Hetta er stutt og greitt javnaðarfloksins støða í bankamálinum.

Og hetta er ein greið føroysk loysn á bankamálinum. Ein føroysk loysn. Ein loysn sum gagnar føroyska samfelagnum og harvið føroyska almenninginum nógv meira enn støðan hjá ávikavist sambandsflokkinum og fólkaflokkinum. Teir renna tey vanligu privatu, sneisaørindini. Annar tekur sær av teimum privatu **donsku** áhugamálunum. Hin tekur sær av teimum føroysku **privatu** áhugamálunum.

Felags fyri báðar flokkarnar er, at fjøldin av føroyingum má ikki eiga ein banka, men tað heldur javnaðarflokkurin er í lagi. Júst tað er munurin!

Tann 20. mai 1997
Vilhelm Johannesen

Viðmerking

Vilhelm Johannesen skrivar

BRÚKTIR BILAR
í sera góðum standi
Vit útvega
Persón-, sports-, vøru- og **lítlar lastvognar**
beinleiðis úr Týsklandi.
Benzin ella diesel.
SIGMUND S. OLSEN • HERMAN S. OLSEN
Tlf. 030 59 34 02 Tlf. 030 59 34 03
Tlf./Fax. 75192

HÖRMANN
GARAGU-HURÐAR!
✓ Dygd fyri hvørja krónu
✓ Sterkar og álitandi
Stutt sagt – illa ber til at velja aðra hurð enn **HÖRMANN**
MALLCO Klaksvík Tlf. 57977 - 84738

Jan Holevad frá Greenpeace í Danmark:

Vit fara ikki at seta fót fyri oljuleiting á føroyskum øki

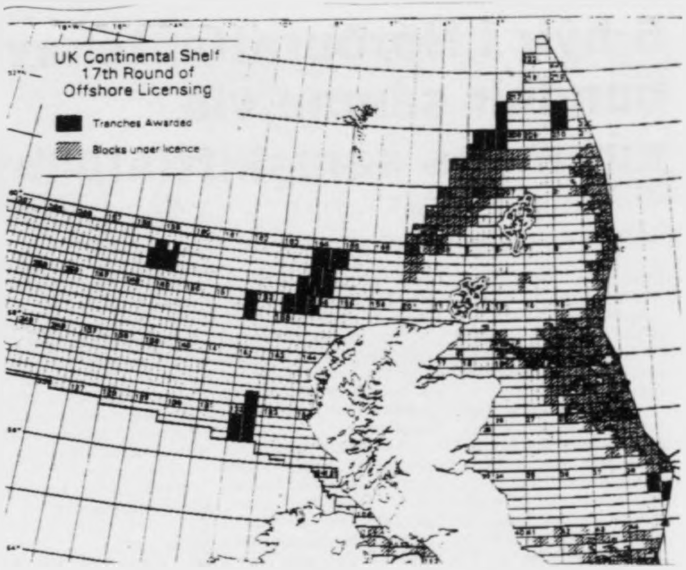

-Talan er eina og áleina um virksemið á bretskum øki. Hvat Greenpeace í Bretlandi fer at fyritaka sær í so máta fer tíðin eisini at vísa. Men seinasta orðið er ikki sagt her. Vit halda tað er sera óheppið at fara undir oljuframleiðslu á Atlantsmótinum

Jan Muller

Orðini eigur Jan Holevad, sum er kampanjumedarbeiðari hjá Greenpeace í Danmark.

Hann vísir avgjørt aftur, at Greenpeace skal hava í hyggju at leggja forðingar í vegin fyri leiting eftir olju og gass á føroyska landgrunninum.

Tað hevur annars ljóðað, at Greenpeace í Bretlandi hevur í hyggju at seta kílar í ætlanir hjá eitt nú bretskum oljufeløgum at fara undir oljuframleiðslu á Atlantsmótinum t.e. vestan fyri Hetland.

Greenpeace í Bretlandi hevur gjørt eina frágreiðing um veðurlagið og ymiskt í hesum sambandi vestan fyri Hetland. Tað var m.a. við hesi frágreiðing sum grundgeving og grundarlag, at Greenpeace í Bretlandi søkti um at fáa tillutað økið vestan fyri Hetlandi í tí 17. útbjóðingarrunduni til at gera umhvørviskanningar. Umsóknin varð ikki gingin á møti.

Sosialurin hevur júst fingið hendur á hesi frágreiðing, sum er uppá meira enn 60 síður og ber heitið „Putting a lid on fossil fuels. Why the Atlantic should be a frontier against oil exploration".

Víst verður m.a. á, at tey ríku londini og her serstakliga Bretland eiga at gevast við at leita eftir nyggjum oljukeldum, í hesum førinum vestan fyri Hetland.

Í Sosialinum í farnu viku varð víst á vandan, at møgulig Greenpeace-tiltøk fara eisini at nerva forkanning og leiting eftir olju og gassi á føroyska landsgrunninum.

Greenpeace í Danmark hevur fingið hendur á Sos-

Alt til urtagarðin

Sláimaskinur — BLACK & DECKER & PARTNER

El-nkin. Kann stillast í hædd. Savnar grasið upp. 2.485,- GR240

GX302 »Svæver« 1.585,-

GT200 serien. Hekk-klippari. Dupultvirkandi knivar. Trygdarknivur. Lættur at bruka (lættur). 985,-

GL320 Lítil, kraftmikil el-kantklippari 398,-

GL540 Lættur el-kantklippari, við hondtaki, aut. tráðføring, klippihøvdið kann snarast. 865,-

4400 Novolette. Klippibreidd 40 cm. Klippihædd 4 (12-38 mm). Innstillast uttan bruk av amboðum. »Softgreb«. Tilhoyr uppsavnari. 1.375,-

440 De Luxe. Klippibreidd 40 cm. Klippihædd 4 (12-38 mm). Innstillast uttan bruk av amboðum. Undirknivur. hert stál. Tilhoyr uppsavnan. 785,-

Hjólbørur

BD 1102 1.085,-
BD 800 535,-
BD 1000 665,-

SEYÐAHEGN
NKT snaraðir knútar
6 tráðað 0,90x100 m 595,-
Gunnebo krampaknútar
6 tráðað 0,90x100 m 1.095,-

HØSNANET
Galvaniserað
25 mm 0,50x25,00 595,-
25 mm 0,90x30 50 515,-
50 mm 0,50x30 50 215,-
50 mm 0,90x30 50 267,-

Hegnpelar, trykkimp., rundir
Galvaniseraður, slættur tráður
Maskinflætningur, grønur/galv.
Píkatráður

HAVAHEGN
PVC
0,90x25,00 m 448,-
1,20x25,00 m 725,-
Arcoplax grønt hegn v/ tungum
0,65x25,00 m 598,-

Urtagarðsamboð

KUNSTTØÐ
NPK t/ gras 16.05.12, 50 kg
NPK t/ eplir 23.03.07, 5 - 10 - 50 kg
NPK t/ urtagarð 23.03.07, 50 kg
KÁLKSALPETUR, 5 - 10 - 50 kg
DOLOMIT - JØRÐKÁLK, 25 kg
PINSTRUP-PLUS MOLD
DÆHNFELDT GRASFRÆ, 1 kg

ORGANISK TØÐ
ANIMIX - RODODENDRON
BINADAN - HØSNATØÐ

RODODENDRONPLANTUR
ymiskir litir

PF. VALDEMAR LÜTZEN
Skálatrøð · 100 Tórshavn · Tlf. 1 1020

ialinum við umrødda innihaldinum.

Jan Holevad, kampanjumedarbeiðari hjá Greenpeace í Danmark.

-Hetta snýr seg ikki um Føroyar. Lat meg gera tað greitt beinanvegin.

Men er tað ikki torført at sleppa undan føroyaøkinum, sum jú liggur í sama umhvørvi?

Tað er rætt, at hesi økini liggja uppat hvørjum øðrum, men her verður fyrst og fremst appelerað til bretsku stjórnina.

Kann føroyska landsstýrið rokna við, at tá veruliig leiting eftir olju við Føroyar við eitt nú boring fer í gongd, at Greenpeace eisini at leggja forðingar í vegin?

-Nei. Men sum høvuðsreglu halda vit, at oljuútvinning er ein vánalig loysn, tí heldur ein fram við at leggja seg eftir at troyta gass, olju og kolagoymslurnar í heiminum, so fer tað broyta veðurlagið á jørðini.

Men teir, sum fyrst mugu gevast við at taka oljuna upp, má vera tann ríkari parturin av heiminum. Bretska stjórnin t.d. leggur seg eina og aleina eftir fossilum brennievnum tvs. olju og gassi og tí sigur Greenpeace í Bretlandi, at tað nú er uppá tíðina at bruka sólorku, vindorku og aðrar varandi orkukeldur. Hetta er tískil fyrst og fremst eini boð til bretsku stjórnina sigur danski Greenpeacemaðurin.

Men Jan Hovland leggur afturat, at øll nýggj oljuframleiðsla er ein trupulleiki, sum eigur at takast í størsta álvara.

Hvat ætlar Greenpeace í Bretlandi at gera?

-Tað er torført at siga nú. Tað er heldur ikki vanligt at siga frá, hvørji tiltøk verða gjørd.

Tengja ikki grind saman við olju

Regin Hammer skrivaði annars í Sosialinum í farnu viku, at vandi er fyri at Greenpeace knýtir eina oljuboykott saman við grindaboytkott.

Hesum vísir Jan Holevad avgjørdur aftur. Tað verður á ongan hátt gjørt.

Hann undirstrikar enn einaferð, at hóast Greenpeace heldur, at tað er eitt vánaligt hugskot av føroyingum at fara undir oljuútvinning, so er talan bert um eina herferð móti Bretlandi - og hann váttar í hesum sambandi, at kampanjan hjá Greenpeace í Bretlandi móti oljuvirkseminum vestan fyri Hetland, fer at halda fram.

Sosialurin hevur frá keldum frætt, at ávís oljufeløg bera ótta fyri, at Greenpeace longu í leitingarfasuni skal seta teimum forðingar í vegin eitt nú við at órógva seismiskar kanningar. Hetta hava vit tó ikki fingið váttað.

GREENPEACE Report

Putting a lid on fossil fuels:

Why the Atlantic should be a frontier against oil exploration

GREENPEACE'S RECOMMENDATIONS

Action should be taken immediately to begin the phaseout of all fossil fuels and bring in clean, sane energy alternatives.

In Britain
The Government should halt development of the Atlantic Frontier as oilfields.

It should start the shift to a genuinely sane energy path using renewables and energy efficiency. It could begin with a programme for a minimum of 50,000 homes powered by solar electric by 2010. This could be partially funded by redirecting fossil fuel subsidies to solar power. This money would help to pay for the installation of solar electric on 50,000 homes by 2010.

In Europe
Greenpeace calls on the European Community to:

- prevent the further identification and exploitation of unconventional oil and gas reserves
- limit the development of as yet unexplored and undeveloped conventional oil and gas reserves in the EU and discourage non-Member States from further investment in exploration and exploitation technology
- phase out the production and use of coal as an energy source
- remove all direct and indirect subsidies for the use and development of fossil fuels
- redirect existing fossil fuel and nuclear subsidies to commercialisation for solar and other renewable energy technologies and energy efficiency.

Greenpeace has also called for a binding, ambitious target for renewable energies to be agreed at the May 1997 Energy Council meeting. This must be big enough to contribute significantly to the overall reduction of CO_2 emissions from the energy sector, to encourage investment in renewables, and to actively displace investment in fossil fuels.

The present EU Green Paper on renewable energies only suggests a target of 12% of energy consumption supplied by renewables by 2010. Whilst this is a first step in the right direction, a 12% target will not even be able to offset the expected rise in CO_2 emissions from the increased energy demand. Yet the UK opposed even this target.

Globally
Greenpeace, like many other environment groups and the Alliance of Small and Low Lying Island States, has called for industrial nations to cut CO_2 emissions by 20% on 1990 levels by 2005.

To prevent dangerous climate change larger cuts will be needed by 2010 and 2020.

A political commitment to begin a fossil fuel phaseout should be made by world leaders at the United Nations General Assembly Special Session on the Environment in New York in June 1997, and at the third Conference of Parties to the Climate Convention in Kyoto in December 1997.

Profa Múrvernd Er trygd fyri, at húsaveggurin ikki skallar

Profa Múrvernd er ein fullfíggjað skipan av húsamáling. Nógvir litir og nógvir møguleikar. Felags fyri alt er tann góða haldgóðskan. Tú fært einki betri, tá húsaveggurin eigur tørn. Og tey góðu ráðini, ið tryggja eitt gott úrslit, fært tú heilt ókeypis.
Vælkomin í Profa!

TRÆ- OG MÚRREINS
Tekur lætt og væl grøna skón burtur av múri og flísum.
5 litrar fyri **62,-**

PROFA MÚRVERND
Veggjamáling, ið gevur eina vakra »kálkkáma« flatu og verjir húsamúrin í nógv ár.
Vanl. prísur 659,-
Prísur nú **579,-**

Profa Farvur
á Hálsi · 100 Tórshavn · Tlf. 19220
800 Tvøroyri · Tlf. 71081

FLOGFRAKT * SJÓFRAKT
SAFARI TRANSPORT
GREIÐA ALLAN FLUTNING & ØLL PAPPÍR
Tlf. 12222

Nýggjar TANNPROTESUR
Broytingar og umvælingar av gomlum protesum
Kliniskur tannteknikari
BERGUR Á REYNATRØÐ
Børkuvegur, 620 Runavík
Tlf. 48480
Opið er mánadag–fríggjadag frá kl. 9–16

SK Felagið fyri Skrivstovu- og handilsfólk
Upplýsir um:
– sáttmálan
– starvsmannalógina
– frítíðarlógina o.a.
Gerist limir – so standa vit sterkari
Tlf. 16837
Traðarvegur 20
Boks 1378
Opið er soleiðis:
Mánadag–fríggjadag
kl. 9.00–12.00

Í sambandi við klipping gera vit
hósd. 22., fríggjad. 23. & leygard. 24. mai
REFLEKSIR ÓKEYPIS
Salong Liljan
Tórfinsgøta 6 · 14768

Skráseting Føroya
hevur í dag skrásett niðanfyri standandi fráboðan:

Skrásetingar-nr.
P/f 1112. P/f Tonito, 470 Eiði

Viðtekur broyttar:
11.09.1996

Nýtt navn:
Sp/f Tonito

Tekningarreglur:
Felagið verður teknað av stjóra saman við einum nevndarlimi, tveimum nevndarlimum í felag ella av allari nevndini.

Skráseting Føroya
tann 16. mai 1997

Kristin Balle